

SPOTKANIA KULTUR

POD HONOROWYM PATRONATEM PREZYDENTA MIASTA LUBLINA

KULTURA CYGANSKA

24 PAŹDZIERNIKA '94

T e a t r **NN**

CENTRUM KULTURY 20-112 LUBLIN GRODZKA 34

Pierwszą ojczyzną Cyganów były Indie, skąd tysiąc lat temu wygnał ich los. Od XV wieku wozy cygańskich taborów przemierzały polskie drogi. Lud, zwany przez siebie Roma, był fenomenem społecznym kraju nie znającego koczownictwa. Nomadowie zostali przyjęci u nas życzliwiej, niż w innych państwach.

Okupacja hitlerowska przyniosła Cyganom masową zagładę. Martyrologia tego ludu jest równie tragiczna jak Polaków czy Żydów, choć o wiele mniej znana.

Tematykę cygańską najbardziej przybliżył nam Jerzy Ficowski - poeta, tłumacz, wybitny znawca twórczości Brunona Schulza i cyganolog. Tom jego szkiców historyczno-obyczajowych "Cyganie polscy" rozwiął liczne mity.

Czas przełomu dla Cyganów nastał w Polsce wiosną 1964 roku. Wtedy po raz pierwszy nie wyruszyły w drogę tabory nomadów. Dla niejednego z wiecznych tułaczy zgoda na osiedlenie się była pisana wiatrem po chmurach. Stąd hasła: "Romałe w drogę!" Stąd bunty starszyny, stąd krążące opowieści o wypadkach chorób i śmierci z powodu przejścia do osiadłego trybu życia.

Projekt zrealizowany dzięki środkom finansowym:

**Wydziału Urzędu Miejskiego w Lublinie
Fundacji Stefana Batorego
Fundacji Kultury**

SPO TKA NIA KUL TUR

BIURO ORGANIZACYJNE

Teatr NN
ul. Grodzka 34
20-112 Lublin
tel./fax. 258-67

"Pożegnanie taboru" autorstwa Andrzeja Polakowskiego - wystawa z 1969 roku - to plon wielu wypraw fotografika, jego fascynacji życiem polskich Cyganów. Dokumentacja ta jest unikalna, gdyż Polakowski utrwalił zanikające formy życia Cyganów, a także pierwsze kroki na ich nowej drodze.

Jego zdjęcia mają nie tylko walor egzotyki. Ukazują one głębsze i istotniejsze sprawy taboru. Fotografik okazał Cyganom życzliwość i zrozumienie, zyskując pełne ich zaufanie, co pozwoliło zgromadzić tak bogatą dokumentację fotograficzną i artystyczną. Rangę dokumentacji podnosi fakt, że dotyczy przełomowego okresu w życiu polskich Cyganów. Jeśli o tym nie są przekonani bohaterowie fotogramów, docenią to dzieci i wnuki, które z książek poznawać będą taborowe dzieje swych ojców i dziadów.

Adam Bartosz - "NIE BÓJ SIĘ CYGANA" - żywa opowieść o Cyganach, ich dziejach i obecności we współczesnej Europie. Jej autorem jest wybitny znawca problematyki cygańskiej, dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie, gdzie utworzył pierwszą na świecie stałą ekspozycję historii i kultury Cyganów, członek Komisji Informacyjnej Światowego Związku Cyganów - Rromani Unia.

Książka w sposób przystępny i pełen erudycji zarazem przedstawia wędrówkę Cyganów z Indii do Europy, ich ciągłe prześladowanie, aż po "zapomniany Holocaust" i pogromy ostatnich lat, ich język, kulturę i obyczajowość tak długo owiane nimbem tajemnicy, ich próby ukształtowania narodu mające swe pełnoprawne przedstawicielstwo w Parlamencie Europejskim.

24 PAŹDZIERNIKA (PONIEDZIAŁEK)

godz. 17.00 - 20.00

CYGANIE

Program:

- otwarcie wystawy fotograficznej "Pożegnanie taboru" autorstwa Andrzeja Polakowskiego
- koncert muzyki cygańskiej w wykonaniu MDK "Vetter"
- promocja książki Adama Bartosza "Nie bój się Cygana"
- projekcja filmu dokumentalnego Gregora Kowalskiego "Historia Cyganki"

Następny punkt w programie **SPOTKAŃ KULTUR**
26 października - **TATARZY KRYMSCY**

Na wszystkie imprezy w ramach **SPOTKAŃ KULTUR** - wstęp wolny